

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

આંધ્ર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગ

વિરુદ્ધ

પી. ચંદ્ર મૌલીસ્વારે રેડ્ડી અને અન્યો

સપ્ટેમ્બર ૧૪, ૨૦૦૬

[ન્યાયમૂર્તિ એસ. બી. સિન્હા અને ન્યાયમૂર્તિ દલવીર ભંડારી]

સેવા કાયદો:

ભરતી-નાયબ પોલીસ અધિક્ષકની ઓગણીસ જગ્યાઓ માટે
જાહેરખબર-જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા પસંદગી પ્રક્રિયા-રાજ્ય સરકારના

નિર્દેશોના પાલનમાં ૧૯ માંથી માત્ર ૧૦ જગ્યાઓની ભલામણ-આયોગના અધિનિયમને પડકારવામાં આવ્યો-ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા બાકીની ૯ જગ્યાઓની ભરતીના નિર્દેશને પડકારવામાં આવ્યો, જેમાં જાણવા મળ્યું કે રાજ્ય દ્વારા નિર્દેશ એક ભૂલ હતી-ઉચ્ચ અદાલતે કલમ ૨૨૬ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કર્યો-અપીલ પર, જણાવ્યું:ટ્રિબ્યુનલના આદેશને ન્યાયી ઠેરવવામાં આવ્યો હતો-ઉચ્ચ અદાલતે કલમ ૨૨૬ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો સાચો ઇનકાર કર્યો હતો-જો રાજ્યને તેની ભૂલનો અહેસાસ કરીને પદ ભરવા માટે કોઈ વાંધો ન હતો, તો પંચ માટે ટ્રિબ્યુનલના આદેશને પડકારવું યોગ્ય ન હતું કારણ કે તેણે ફરીથી પસંદગી પ્રક્રિયા હાથ ધરવી પડશે- જાહેર સેવા આયોગના નિયમો-નિયમ ૬-ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦-કલમ ૨૨૬.

અપીલકર્તા-આયોગે નાયબ પોલીસ અધિક્ષકની ઓગણીસ જગ્યાઓની જાહેરાત કરી હતી. પ્રતિવાદી નંબર ૧-૩ એ તેના માટે અરજી કરી હતી. પસંદગી પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયા પછી, રાજ્ય સરકારે આયોગને સીધી ભરતીના હેતુથી ઉપરોક્ત શ્રેણીમાં માત્ર દસ ખાલી જગ્યાઓ માટે ભલામણ મોકલવા કહ્યું, જેનું આયોગ દ્વારા પાલન કરવામાં આવ્યું હતું. ઉત્તરદાતાઓ દ્વારા તેને પડકારવામાં આવ્યો હતો. રાજ્ય વહીવટી ટ્રિબ્યુનલને જાણવા મળ્યું કે, નિર્દેશ જારી કરવો એ રાજ્ય તરફથી ભૂલ હતી, અને આયોગને ઓગણીસ જગ્યાઓમાંથી બાકીની નવ

જગ્યાઓ પર પસંદગી યાદીમાંથી ભરતી કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો. લેખિત અરજીમાં ઉચ્ચ અદાલતે ટ્રિબ્યુનલના ચુકાદાને સમર્થન આપ્યું હતું. તેથી હાલની અપીલ.

અરજી ફગાવી અદાલતે

ઠરાવ્યું:૧. રાજ્ય સરકારે ટ્રિબ્યુનલના આદેશ પર સવાલ ઉઠાવ્યો ન હતો. પંચે ટ્રિબ્યુનલના નિર્દેશોનું પાલન કરીને નવી કવાયત હાથ ધરવી જરૂરી હતી. આ હેતુ માટે કોઈ નવી પસંદગી પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવી ન હતી. જો રાજ્યને તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી ભૂલનો અહેસાસ કરીને ઉપરોક્ત જગ્યાઓ ભરવા માટે કોઈ વાંધો ન હોય, તો પંચને ટ્રિબ્યુનલના આદેશથી વ્યથિત થવાનું કોઈ કારણ નથી. પંચે રાજ્યની સૂચનાઓનું પાલન કરવું જોઈએ, જો તે નિયમો અનુસાર હોય તો. રાજ્ય દ્વારા ભૂલ કરવામાં આવી હોવા છતાં, તેને માત્ર એટલા માટે આચરવાનો નિર્દેશ આપી શકાતો નથી કારણ કે પંચે પસંદગી પ્રક્રિયા ફરીથી હાથ ધરવી પડશે અને ખાસ કરીને એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે રાજ્ય સરકારે ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ પર સવાલ ઉઠાવ્યો નથી.[૧૮૬-F; ૧૮૮-૩, ઇ]

વિરેન્દ્ર એસ. હુકુા અને અન્યો વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય અને અન્યો,
(૧૯૯૯) ૩ એસ. સી. સી. ૬૯૩ પર આધાર રાખ્યો હતો.

૨. ઉમેદવારોને રાજ્યની ભૂલને કારણે મુશ્કેલી ન થવી જોઈએ. ટ્રિબ્યુનલે કમિશનને 'આરક્ષણના નિયમ' ને અનુસરીને બાકીના નવ ઉમેદવારોને મેરિટ ક્રમમાં સૂચિત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. તે સ્પષ્ટ રીતે જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, જેમની નિમણૂંક તેની શરતોમાં કરવામાં આવશે તેઓ માત્ર સંભવિત અસર સાથે, એટલે કે તેમની વાસ્તવિક સેવામાં જોડાવાની તારીખથી જ કોઈપણ અધિકારનો દાવો કરી શકશે. તેથી એવું ન કહી શકાય કે ટ્રિબ્યુનલનો આદેશ કોઈપણ રીતે અન્યાયી, મનસ્વી અથવા ગેરવાજબી હતો. ઉમેદવારને તેના અધિકારથી વંચિત રાખવા માટે તકનીકી દષ્ટિકોણ અપનાવવો અન્યાયી ગણાશે. ઉચ્ચ અદાલતે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો સાચો ઇનકાર કર્યો હતો.

[૧૮૭-એફ-જી]

દીવાની અપીલીય અધિકારક્ષેત્ર:સિવિલ અપીલ નંબર ૪૧૨૯/૨૦૦૬.

ડબલ્યુ.પી. નંબર ૬૭૨૯/૨૦૦૫ માં હૈદરાબાદ ખાતે આંધ્ર પ્રદેશ હાઈકોર્ટના ૨૮/૭/૨૦૦૫ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા તરફે ગુંટર પ્રભાકર.

પ્રતિવાદીઓ માટે પી. પી. રોઆ, એલ. એન. રાવ, આર. સંથન કૃષ્ણન,
કે. રાધા રાની, પ્રવીણ કે. પાંડે, પી. વિજય કુમાર, સી. એસ. એન. મોહન રાવ
અને ડી. મહેશ બાબુ.

અદાલતનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

જસ્ટિસ એસ. બી. સિંહા.રજા આપવામાં આવી.

આંધ્રપ્રદેશ પબ્લિક સર્વિસ કમિશન (ટૂંકમાં, 'કમિશન') અમારી સમક્ષ
અપીલ કરી રહ્યું છે કે, આંધ્રપ્રદેશની હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદા અને
આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ છે, જેમાં તેણે આંધ્ર પ્રદેશ સ્ટેટ
એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલના તારીખના ૧૫/૧૦/૨૦૦૪ ના આદેશમાંથી
દાખલ કરેલી રિટ પિટિશનને ફગાવી દીધી છે, જેમાં તેને નાયબ પોલીસ
અધિક્ષકની નવ જગ્યાઓ પર પસંદગી સૂચિમાંથી ભરતી કરવાનો નિર્દેશ
આપવામાં આવ્યો હતો કારણ કે તેના માટે જાહેર કરાયેલી ઓગણીસ
જગ્યાઓમાંથી માત્ર દસ જગ્યાઓ ભરવામાં આવી હતી.

આયોગે નાયબ પોલીસ અધિક્ષકના પદ પર ભરતી માટે ઓગણીસ જગ્યાઓની જાહેરાત કરી હતી. તે અનુસાર અને તેને આગળ વધારવા માટે, અન્ય બાબતોની સાથે, પ્રતિવાદી નંબર ૧ થી ૩ દ્વારા અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી. જોકે, રાજ્યએ આયોગને માત્ર દસ જગ્યાઓ ભરવાનું કહ્યું હતું. જાહેર સેવા આયોગના નિયમોના નિયમ ૬ ની દ્રષ્ટિએ આયોગ દ્વારા તે મુજબ એક ક્વાયટ હાથ ધરવામાં આવી હતી.

તેનાથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ, પ્રતિવાદી નંબર ૧ થી ૩ એ આંધ્રપ્રદેશ વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ (ટ્રિબ્યુનલ) સમક્ષ મૂળ અરજી દાખલ કરી. ટ્રિબ્યુનલે નોંધ્યું હતું કે આયોગની જાહેરાત અનુસાર પ્રતિવાદી નંબર ૧ થી ૩ લેખિત પરીક્ષામાં હાજર થયા હતા. તેઓ ઈન્ટરવ્યૂમાં પણ હાજર રહ્યા હતા. તે તબક્કે જ આંધ્રપ્રદેશ રાજ્યએ આયોગને માત્ર દસ જગ્યાઓ ભરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો, જેનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું.

તે વિવાદિત નથી કે, ઓગણીસ જગ્યાઓ ખાલી હતી. આ ખાલી જગ્યાઓને આંધ્ર પ્રદેશ પોલીસ સેવા નિયમોના નિયમ ૩ મુજબ સૂચિત કરવામાં આવી હતી. તે પણ નકારી શકાય નહીં અથવા વિવાદિત નથી કે ઉપરોક્ત જગ્યાઓ સીધી ભરતી દ્વારા અને ૧:૨ ના ગુણોત્તરમાં બઢતી દ્વારા પણ

ભરવાની હતી:. પ્રતિવાદીઓ અનુસાર, ઉપરોક્ત જગ્યાઓ ન ભરવાથી ઉપરોક્ત નિયમોની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન થયું છે.

તેના જવાબી સોગંદનામામાં, રાજ્યએ દલીલ કરી હતી:

"આંધ્ર પ્રદેશ લોક સેવા આયોગ દ્વારા કરવામાં આવનારી પસંદગીના કાર્યક્રમ અનુસાર અન્ય બાબતોની સાથે રાજ્ય સેવાઓના કિસ્સામાં સરકારે દરેક સેવા માટે પસંદ થનારા ઉમેદવારોની સંખ્યાનો અંદાજ મેળવી આંધ્ર પ્રદેશ લોક સેવા આયોગને મોકલવો જોઈએ. જરૂરી ઉમેદવારોની સંખ્યાનો અંદાજ એ તારીખો પછીના ૧૨ મહિનાના સમયગાળાને આવરી લેવો જોઈએ કે, જેના પર પસંદ કરેલા ઉમેદવારોની યાદી કાર્યક્રમ અનુસાર નિમણૂક અધિકારીઓને જણાવવામાં આવશે. નિમણૂક અધિકારીઓ સમયપત્રકનું પાલન કરતા નથી અને એ.પી. પબ્લિક સર્વિસ કમિશનને ખાલી જગ્યાઓ સમયસર સૂચિત કરતા નથી, જેના પરિણામે રાજ્ય સરકારની કચેરીઓમાં ભરતી કરવામાં વિલંબ થાય છે, તેથી નીચેની સૂચનાઓ જારી કરવામાં આવી હતી:

"આ બાબતની સમીક્ષા કરવામાં આવી છે અને આથી આદેશ આપવામાં આવ્યો છે કે, સીધી ભરતી કરવા માટે આંધ્ર પ્રદેશ લોક સેવા આયોગના કાર્યક્ષેત્રમાં આવતી જગ્યાઓના સંદર્ભમાં ભરતીના ચોક્કસ વર્ષમાં નિવૃત્તિના

સંદર્ભમાં એક તૃતીયાંશ ખાલી જગ્યાઓને આંધ્ર પ્રદેશ લોક સેવા આયોગને અગાઉથી સૂચિત કરવામાં આવશે જેથી ભરતી ઝડપી થઈ શકે અને આયોગ તેની પસંદગીને યોગ્ય રીતે કાર્યક્રમબદ્ધ કરી શકે.

આરસી.નંબર ૫૬૪/૭૩/૯૭, તારીખ ૮/૭/૯૭ માં, ડાયરેક્ટર જનરલ અને ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ, આંધ્ર પ્રદેશ, હૈદરાબાદએ સામાન્ય વહીવટ (એસઈઆર) વિભાગને વિનંતી કરી છે કે નાયબ પોલીસ અધિક્ષક શ્રેણી-૨ ની ૧૯ બેકલોગ ખાલી જગ્યાઓને સીધી ભરતી માટે સૂચિત કરવામાં આવે પરંતુ ભવિષ્યમાં ઊભી થનારી ખાલી જગ્યાઓને નહીં અને તેમણે તે જ પત્ર આંધ્ર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગને પણ લંબાવ્યો છે. જેણે બદલામાં ખુદ્દા બજારમાંથી અરજીઓ આમંત્રિત કરવાના હેતુથી ખાલી જગ્યાઓને સૂચિત કરી છે.

જો કે, ભવિષ્યની ભરતી માટે તેમને ભરવામાં આવશે તેવી ધારણા પર, ગૃહ વિભાગમાં સરકારે આંધ્ર પ્રદેશ જાહેર સેવા આયોગને નિર્દેશો આપ્યા છે કે ૧૯ ખાલી જગ્યાઓને બદલે નાયબ પોલીસ અધિક્ષકની જગ્યા માટે માત્ર ૧૦ ખાલી જગ્યાઓને સરકારી મેમો નંબર ૧૯૪૬/સેર-એ/૯૦-૧, તારીખ ૧૮/૧૨/૯૦ અનુસાર સૂચિત કરવામાં આવે, જે હકીકતની ભૂલ છે, એટલે કે

આક્ષેપિત સરકારી પત્ર નંબર ૨૧૭૦૧/પોલ.ઈ/એ૧/૯૯-૧ તારીખ
૨/૬/૯૯.

તેથી ટ્રિબ્યુનલે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે, રાજ્ય તરફથી ભૂલ
સ્વીકારવામાં આવી હોવાથી, અરજદારો જે રાહત માટે વિનંતી કરે છે તેના હકદાર
છે. વધુમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે આયોગને નિર્દેશ આપતા
પહેલા રાજ્યએ પોલીસ મહાનિર્દેશકની સલાહ લેવી જોઈતી હતી અને આમ તેનો
નિર્ણય મનસ્વી હતો. અપીલકર્તાના વલણના સંદર્ભમાં, ટ્રિબ્યુનલે અવલોકન
કર્યું:

"જો કે એ. પી. પી. એસ. સી. પ્રથમ પ્રતિવાદી એટલે કે સરકારના
ચોક્કસ નિર્દેશ પર કામ કરી રહી હતી, અને તે તેનો પોતાનો દોષ નથી કે ૧૯
ખાલી જગ્યાઓ ભરવામાં ન આવી, તેમ છતાં કાર્યવાહીના આધારે કાર્યવાહીને
મનસ્વી અને ગેરકાયદેસર જાહેર કરવી પડશે.

કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં એવું જાહેર કરવામાં આવે છે કે એ. પી.
પી. એસ. સી. એ ૧૦ ઉમેદવારોને બદલે અનામતના નિયમનું કડક પાલન
કરીને ૧૯ ઉમેદવારોની પસંદગી કરવી જોઈતી હતી. વધુમાં એવું પણ જાહેર

કરવામાં આવેલ કે પ્રથમ અને બીજા ઉત્તરદાતાઓએ અનામતના નિયમનું પાલન કરીને ૧૦ ઉમેદવારોની સામે ૧૯ ઉમેદવારોની પસંદગી કરવી જોઈએ.

અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ અરજીને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે ફગાવી દીધી હતી જેમાં જણાવ્યું હતું કે:

"રિટ અરજદાર માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી એકમાત્ર રજૂઆત એ છે કે આ તબક્કે, ૭ વર્ષ વીતી ગયા પછી, જો ટ્રિબ્યુનલના નિર્દેશનો અમલ કરવો હોય તો તેમાં સેવા આયોગ તરફથી ઘણી ક્વાયટ સામેલ હશે કારણ કે પરીક્ષા માત્ર નાયબ પોલીસ અધિક્ષકની જગ્યાઓ માટે જ નહીં પરંતુ તે જ જૂથની અન્ય ૧૮ શ્રેણીની જગ્યાઓ માટે પણ હાથ ધરવામાં આવી હતી. અમારા માનવામાં આવતા અભિપ્રાયમાં, આ દલીલને નકારી કાઢવામાં આવી છે, કારણ કે રાજ્ય દ્વારા ભરવામાં આવનારી વિવિધ જગ્યાઓ ભરવા માટે રાજ્યને સક્ષમ બનાવવા માટે પરીક્ષા યોજવાની સેવા આયોગની બંધારણીય જવાબદારી છે. આવી જવાબદારીમાં અનિવાર્યપણે ભારે ક્વાયટનો સમાવેશ થાય છે, પરંતુ તે ભારતના બંધારણ દ્વારા ફરજિયાત જવાબદારીના પાલનને નકારવાનું બહાનું ન હોઈ શકે.

આયોગ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી જી. પ્રભાકરે અમારી સમક્ષ રજૂઆત કરી હતી કે, પસંદગી પ્રક્રિયા ૨૦/૮/૨૦૦૦ ના પૂર્ણ થઈ ગઈ હોવાથી ટ્રિબ્યુનલે જાહેર સેવા આયોગના નિયમોના નિયમ ૬ મુજબ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૩માં નવ ખાલી જગ્યાઓ ભરવાનો નિર્દેશ ન આપવો જોઈએ, બાકીની ખાલી જગ્યાઓ આગામી વર્ષમાં જ ભરવાની હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જો નિર્દેશ અમલમાં મૂકવાનો છે, તો તેની વ્યાપક અસર પડશે.

બીજી તરફ પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પી. પી. રાવ રજૂ કરશે કે ઉમેદવારને રાજ્યની ભૂલને કારણે નુકસાન ન થવું જોઈએ.

નિર્વિવાદપણે, ૧૯૯૮ની જાહેરાત નંબર ૫ ના કારણે, પોલીસ સેવામાં નાયબ પોલીસ અધિક્ષક શ્રેણી-૨ની ઓગણીસ જગ્યાઓ રૂ. ૩૮૮૦-૮૧૪૦ ના પગાર ધોરણમાં સૂચિત કરવામાં આવી હતી. તેને આગળ વધારવા માટે પસંદગી પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવી. આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્યએ ૨/૬/૧૯૯૯ તારીખના પત્ર દ્વારા, જોકે, આયોગને સીધી ભરતીના હેતુથી ઉપરોક્ત શ્રેણીમાં માત્ર દસ ખાલી જગ્યાઓ માટે ભલામણ મોકલવા કહ્યું હતું, જેમાં જણાવ્યું હતું કે:

"સરકારી મેમો નંબર ૧૯૪૬/સી.ઈઆર.એ./૯૦-૧ તા. ૧૮/૧૨/૯૦, માં બહાર પાડવામાં આવેલા આદેશો અનુસાર, સીધી ભરતી કરવા માટે એ. પી. પી. એસ. સી. ના કાર્યક્ષેત્રમાં આવતી જગ્યાઓના સંદર્ભમાં ભરતીના ચોક્કસ વર્ષમાં નિવૃત્તિના સંદર્ભમાં એક તૃતીયાંશ ખાલી જગ્યાઓને એ. પી. પી. એસ. સી. ને સૂચિત કરવામાં આવશે; અને તેની શરૂઆતથી વિભાગમાં નોંધપાત્ર ખાલી જગ્યાઓની કુલ સંખ્યાના આધારે નહીં. તદનુસાર ડી. જી. અને આઈ. જી. પી. ને સુધારેલી દરખાસ્તો મોકલવા વિનંતી કરવામાં આવી છે અને તેમની દરખાસ્તોની રાહ જોવાઈ રહી હતી. આ બાબત જેમ હતી તેમ, તે સ્પષ્ટ નથી કે ડી. એસ. એસ. પી. ની ૧૯ જગ્યાઓના અંદાજને નાણાં અને આયોજન વિભાગ દ્વારા કેવી રીતે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને પછીથી એપીપીએસસી દ્વારા જાહેરાત કરવામાં આવી હતી, જેમ કે ત્રીજા ટાંકવામાં આવેલા પત્રમાં જણાવવામાં આવ્યું છે, આ વિભાગ દ્વારા પુષ્ટિ વિના.

ત્યારબાદ, એપીપીએસસીએ બીજા ટાંકવામાં આવેલા પત્રમાં ૩૧/૮/૧૯૯૮ સુધીની ખાલી જગ્યાઓનો અંદાજ પણ માંગ્યો છે. સરકારે અંદાજ રજૂ કર્યો છે કે, ૧૦ ખાલી જગ્યાઓ છે, સરકારી મેમો ૧૯૪૬/એસઈઆર/૯૦-૧,, તારીખ ૧૮/૧૨/૯૦ <આઈ. ડી.

૨> માં બહાર પાડવામાં આવેલી સૂચનાઓને ધ્યાનમાં રાખીને પણ
૩૧/૮/૧૯૯૮ સુધીની ખાલી જગ્યાઓને ધ્યાનમાં લેવામાં આવી
રહી છે.

ટ્રિબ્યુનલનો અને પરિણામે હાઈકોર્ટનો ચુકાદો, તેમાં, ઉપરોક્ત નિર્દેશ
જારી કરવો એ રાજ્ય તરફથી ભૂલ હતી. એ જ વિવાદમાં નથી.

અમે નોંધ લઈએ છીએ કે, આંધ્રપ્રદેશ રાજ્યએ ટ્રિબ્યુનલના આદેશ પર
સવાલ ઉઠાવ્યો નથી. પંચે ટ્રિબ્યુનલના નિર્દેશોનું પાલન કરીને નવી કવાયત
હાથ ધરવી જરૂરી હતી. આ હેતુ માટે કોઈ નવી પસંદગી પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં
આવી ન હતી. જો રાજ્યને તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી ભૂલનો અહેસાસ કરીને
ઉપરોક્ત જગ્યાઓ ભરવા માટે કોઈ વાંધો ન હોય તો, ટ્રિબ્યુનલના આદેશથી
આયોગને શા માટે વ્યથિત થવું જોઈએ તેનું અમને કોઈ કારણ દેખાતું નથી.

સુશ્રી નીલિમા શાંગલા વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય અને અન્ય [(૧૯૮૬) ૪
એસસીસી ૨૬૮] માં, આ અદાલતે અભિપ્રાય આપ્યો હતો:

".....એ વાત ખોટી હતી. તમામ લાયકાત ધરાવતા
ઉમેદવારોના નામ સરકારને મોકલવાના હતા. લાયકાત ધરાવતા

ઉમેદવારોની સંપૂર્ણ ચાટી સરકારને ન જાણવા માટે લોક સેવા આયોગે કારણ આપ્યું છે કે, તેમને શરૂઆતમાં જાણ કરવામાં આવી હતી કે માત્ર ૨૮ ખાલી જગ્યાઓ છે. તે બિલકુલ યોગ્ય કારણ નથી. "હરિયાણામાં ગૌણ ન્યાયાધીશોની નિમણૂકને લગતા નિયમો" હેઠળ, જાહેર સેવા આયોગ ખાલી જગ્યાઓની સંખ્યા સાથે બિલકુલ સંબંધિત નથી તો માત્ર મર્યાદિત સંખ્યામાં ખાલી જગ્યાઓ ઉપલબ્ધ હોવાના આધારે સફળ ઉમેદવારોની સંપૂર્ણ ચાટી અટકાવવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે. હરિયાણા સરકારે એવું વલણ અપનાવ્યું છે કે તેઓ વધુ ઉમેદવારોની પસંદગી અને નિમણૂક કરવામાં અસમર્થ છે કારણ કે જાહેર સેવા આયોગ દ્વારા તેમને માત્ર થોડા જ ઉમેદવારોના નામ મોકલવામાં આવ્યા હતા. હવે એ સ્પષ્ટ થાય છે કે જાહેર સેવા આયોગે તેની કાપેલી ચાટી સરકારને મોકલી તે પહેલાં જ ઉચ્ચ અદાલતે સરકારને પહેલેથી જ જાણ કરી દીધી હતી કે વધુ ખાલી જગ્યાઓ ભરવાની જરૂર છે. લાયકાત ધરાવતા ઘણા ઉમેદવારોના નામ સર્વિસ કમિશન દ્વારા સરકાર પાસેથી અટકાવવામાં આવ્યા છે તે જાણ્યા વગર સરકારે સર્વિસ કમિશનને નવી સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા યોજવા માટે પત્ર લખ્યો હતો. જો સરકારને ખબર હોત કે લાયકાત ધરાવતા ઉમેદવાર ઉપલબ્ધ છે, તો તેમણે ચોક્કસપણે ભાગ ડીના નિયમ ૮ લાગુ કરેલ હોત અને હાઈકોર્ટને જાણ કરવા માટે જરૂરી

પસંદગી કરી હોત. ચોખ્ખું પરિણામ એ છે કે લાયકાત ધરાવતા ઉમેદવારોની પસંદગી કરવામાં આવેલ ન હતી અને તેમની નિમણૂક કરવામાં આવેલ ન હતી.સુશ્રી નીલિમા શાંગલા તેમાંથી એક છે.અમે નિયમોને ધ્યાનમાં રાખીને, મિસ નીલિમા શાંગલા હરિયાણા સિવિલ સર્વિસ (ન્યાયિક શાખા) માં ગૌણ ન્યાયાધીશ તરીકે નિમણૂક માટે પસંદ થવા માટે હકદાર છે.

તેથી, અમારા મતે, ઉમેદવારોને રાજ્યની ભૂલને કારણે નુકસાન ન થવું જોઈએ. ટ્રિબ્યુનલે, અમે અહીં અગાઉ નોંધ્યું છે કે, કમિશનને 'આરક્ષણના નિયમ' ને અનુસરીને બાકીના નવ ઉમેદવારોને મેરિટ ક્રમમાં સૂચિત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. તે સ્પષ્ટ રીતે જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જેમની નિમણૂક તેની શરતોમાં કરવામાં આવશે તેઓ માત્ર સંભવિત અસર સાથે, એટલે કે તેમની વાસ્તવિક સેવામાં જોડાવાની તારીખથી જ કોઈપણ અધિકારનો દાવો કરી શકશે. તેથી એવું ન કહી શકાય કે ટ્રિબ્યુનલનો આદેશ કોઈપણ રીતે અન્યાયી, મનસ્વી અથવા ગેરવાજબી હતો. આમ, અમારા મતે, ઉચ્ચ અદાલતે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો યોગ્ય રીતે ઇનકાર કર્યો હતો.

આપણે જોઈ શકીએ છીએ કે એસ. એલ. કૌલ અને અન્યો વિરુદ્ધ ભારત સરકારના સચિવ, માહિતી અને પ્રસારણ મંત્રાલય, નવી દિલ્હી અને અન્યો [(૧૯૮૯) પૂરક.૧ એસ. સી. સી. ૧૪૭], આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે ઉમેદવારને તેના પરિષ્ક્રિયાના અધિકારથી વંચિત રાખવા માટે તકનીકી દૃષ્ટિકોણ અપનાવવો અન્યાયી ગણાશે.

વિરેન્દ્ર એસ. હુડ્ડા અને અન્યો વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય અને અન્ય [(૧૯૯૯) ૩ એસ. સી. સી. ૬૯૩] કેસમાં આ અદાલતની એક ખંડપીઠે આ પ્રશ્ન પર અમુક હદ સુધી વિચારણા કરી હતી, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે પંચે રાજ્યની સૂચનાઓનું પાલન કરવું જોઈએ, જો કે તે નિયમો અનુસાર હોય.

રાજ્યની નીતિ તમામ ઓગણીસ જગ્યાઓ ભરવાની હતી. આમ, પ્રતિવાદીઓને તેમના કેસને આયોગ દ્વારા માત્ર યોગ્યતા અનુસાર જ ધ્યાનમાં લેવાનો અધિકાર હતો. ભૂલથી, રાજ્યએ માત્ર દસ જગ્યાઓ ભરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. જે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મૂળ અરજી દાખલ કરવામાં આવી ત્યારે તેને સમજાયું હતું. તેણે કોઈ અનિશ્ચિત શરતોમાં તેની ભૂલ સ્વીકારી.

જાહેર સેવા આયોગના નિયમોનો નિયમ ૬ નીચે મુજબ વાંચે છે:

"મંજૂર/પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારોની યાદી ખાલી જગ્યાઓની સંખ્યા જેટલી જ હશે, જેમાં એકમ અધિકારીઓ/સરકાર દ્વારા સૂચિત અનામત સંચાર/શ્રેણીઓ માટેની જગ્યાઓનો સમાવેશ થાય છે. ખાલી જગ્યાઓ જો કોઈ ત્યાગ/અને બિન-પડતી પસંદગીના ઉમેદવારોને આગામી ભરતીમાં સૂચિત કરવામાં આવશે.

જાહેર સેવા આયોગના નિયમોના નિયમ ૬, જેના પર શ્રી પ્રભાકરે નિર્ભરતા મૂકી હતી, તેનું વધારે મહત્વ નથી.તે એક અલગ ક્ષેત્રમાં કામ કરે છે. આ પ્રકારના કિસ્સામાં તેનો કોઈ ઉપયોગ થશે નહીં. કાયદાને અન્યાયી રીતે કામ કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી. તે મનસ્વી ન હોઈ શકે. દેશ કાયદાનાશાસન દ્વારા સંચાલિત થાય છે, પુરુષો દ્વારા નહીં. આમ, રાજ્ય દ્વારા ભૂલ કરવામાં આવી હોવા છતાં, તેને માત્ર એટલા માટે આચરવાનો નિર્દેશ આપી શકાતો નથી કારણ કે પંચે પસંદગી પ્રક્રિયા ફરીથી હાથ ધરવી પડશે અને ખાસ કરીને એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે આંધ્રપ્રદેશ રાજ્યએ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ પર સવાલ ઉઠાવ્યો નથી.

ઉપરોક્ત કારણોસર, અમને આ અપીલમાં કોઈ યોગ્યતા જોવા મળતી નથી, જે તદનુસાર, પ્રતિવાદી નંબર ૧ થી ૩ ની તરફેણમાં અપીલકર્તા દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર રૂ. ૨૫,૦૦૦/- ના ખર્ચ સાથે બરતરફ કરવામાં આવે છે.

અરજી ફગાવી.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.